

BASTERIA

TIJDSCHRIFT VAN DE NEDERLANDSCHE
MALACOLOGISCHE VEREENIGING

Eenige aantekeningen betreffende de vermoedelijke ouderdom van de fossielen van het strand van Terheyden.

door

J. BROUWER

Over de fossielen van het strand van Terheyden is in „Basteria” van Augustus 1937 (litt. 3) een artikel verschenen van P. K a a s en A. N. C h. t e n B r o e k „over het voorkomen van Eemfossielen langs de Zuidhollandsche Kust”.

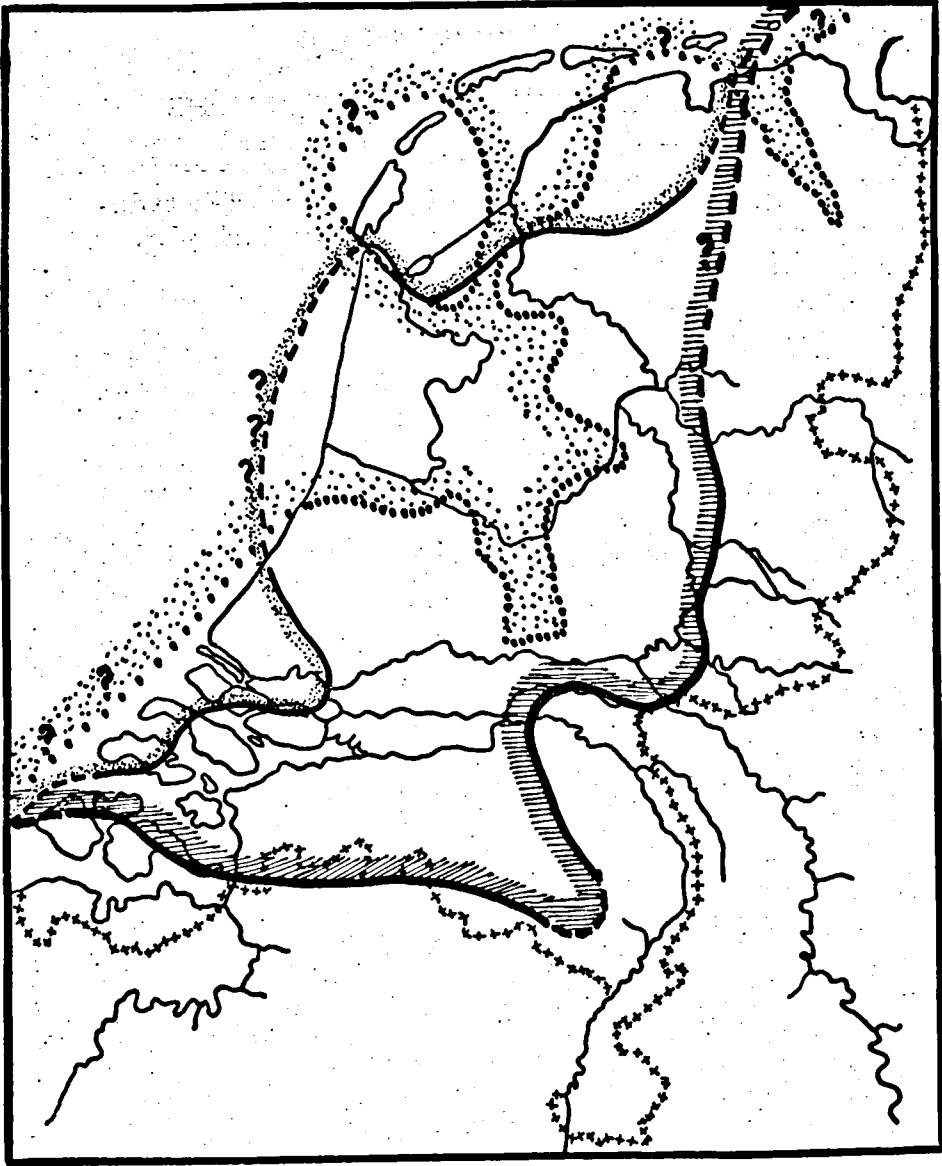
Alhoewel de auteurs in het geschrift geen aanwijzing geven betreffende de vermoedelijke ouderdom dezer schelpen, schijnen zij aangenomen te hebben, dat zij op de een of andere wijze uit de Eemlagen opgespoeld zijn, c.q. dat de ouderdom moet worden gesteld op „Eemien”. Of zij inderdaad uit deze lagen afkomstig zijn, valt echter te betwijfelen. Juister lijkt het mij voor deze fossielen aan te nemen, dat ze afkomstig zijn uit het Hoogterras in mariene facies, welke veronderstelling met het volgende aannemelijk gemaakt moge worden.

Teneinde een juist inzicht te krijgen in de stratigrafische positie der Eemlagen en het Hoogterras in mariene facies, volgt hier een korte tabel van het Nederlandsche Pleistoceen, volgens Dr. P. T e s c h. (litt. 2).

Nu is onlangs in „Geologie en Mijnbouw” door Dr. T e s c h (litt. 1) gewezen op het voorkomen van marien Hoogterras o.a. onder een deel van Zuid-Holland. Voor de horizontale verspreiding dezer afzettingen, evenals voor die van de (jongere) Eemlagen en het (oudere) Icenien, zij verwezen naar het kaartje. De fauna van dit mariene Hoogterras bestaat voor verreweg het grootste deel uit *Cardium edule* L. (ongeveer 64 %), maar daarnaast komen, zij het ook in veel mindere mate, *Paphia senescens* C o c c., *Mytilus edulis* L., *Scrobicularia plana* d a C., *Macoma balthica* L., en andere schelpen voor.

HET MARIENE PLEISTOCEEN.

(volgens Dr. P. T e s c h).

Teekening J. Browwer

II 0 — Oudste mariene Pleistoceen.
(Icenien).

II 1 — (aanvang): marien Hoogterras.

II 8' — mariene Eemlagen.

Würm glaciaal	Laagterrasafzettingen	II 8
Riss- Würminterglaciaal	Mariene „Eemvorming” en land- en zoetwatervormin- gen van denzelfden ouder- dom	II 8'
	Löss in Zuid-Limburg	II 7
	Middenterrasafzettingen ..	II 6
Riss glaciaal	Glacigene vormingen (grondmoreene, smeltwater- vormingen daaronder en daarboven, stuwwallen)	II 5- II 2
	Hoogterrasafzettingen	II 1
Mindel-Riss intergla- ciaal	Horizon van <i>Viviparus</i> <i>diluvianus</i> (Horizon van Neede)	} II 0
Mindel glaciaal		
Günz-Mindel intergla- ciaal	Horizon van <i>Viviparus</i> <i>glacialis</i> (Horizon van Tegelen)	
Günz glaciaal		

Het zal een geregeld bezoeker van het strand bij Terheyden wel getroffen hebben, dat daar opvallend veel verweerde exemplaren van *Cardium edule* L. aanspoelen, doch ook fossiel uitziende *Paphia senescens* C o c c. en *Macoma balthica* L. zijn er te vinden. Juist dat opvallend veel voorkomen van verweerde exemplaren van *Cardium edule* L. op de plaats, waar de fossielen het talrijkst aanspoelen, zou sterk kunnen pleiten voor een afkomst uit het mariene Hoogterras.

Deze veronderstelling wordt echter door nog een ander feit gesterkt.

In het in den aanvang genoemde geschrift wordt op grond van een aantal waarnemingen de veronderstelling geuit, dat de fossielen „aangevoerd worden door een zeestroom, die tevens de door de riviermonden in zee spoelende zoetwatermosselen op bepaalde punten naar het strand transporteert”.

In verband hiermede deelde Dr. C. O. van Regteren Altena mij mede, dat hij het waarschijnlijk achtte, dat de fossielen in den Nieuwen Waterweg opgebaggerd worden, daarna in zee gestort worden en vervolgens aanspoelen bij Terheyden, evenals dit voor de zoetwatermosselen door Kruizinga (litt. 4) verondersteld is.

Bij beschouwing van het kaartje valt te zien, dat indien inderdaad de fossielen opgebaggerd zijn in de Nieuwe Waterweg, een Eemien-ouderdom uitgesloten is, en dat de aanname van een Hoogterras-ouderdom de eenige oplossing is.

In het kort samengevat is het dus beter voor de fossielen, welke aan het strand van Terheyden aanspoelen, een herkomst uit de mariene facies van het Hoogterras aan te nemen, hetgeen hierop neerkomt, dat de schelpen van hoogere ouderdom zijn dan die uit de Eemlagen.

Tenslotte een woord van dank aan Dr. P. T e s c h voor de toestemming om het overzicht en het kaartje te publiceeren en aan Dr. J. F. S t e e n h u i s voor de verleende medewerking.

Literatuur.

- (1) Dr. P. T e s c h. (1939). De mariene inschakeling in de „hoogterrasafzettingen in het Westen en Noorden van Nederland”.
(Geologie en Mijnbouw, 1e Jrg. Nieuwe Serie, No. 1, blz. 9—13).
- (2) Dr. P. T e s c h. (1934). De opeenvolging van de oud-
plistoceene lagen in Nederland.
(Tijdschrift van het Koninklijk Nederlandsch Aardrijkskundig Gen., 1934, blz. 649 e.v.).
- (3) P. K a a s en A. N. C h. t e n B r o e k. (1937). Over het
voorkomen van Eemfossielen langs de Zuid-Hollandsche
kust.
(Basteria, Vol. 2, No. 3, p. 36—39. 1937).
- (4) P. K r u i z i n g a. (1936). Schelpen van zoetwatermos-
sels aan het Zuid-Hollandsche strand.
(De Levende Natuur, 40e Jrg., Aflevering 9, 1936).